

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Üldkohus
PRESSITEADE nr 22/22
Luxembourg, 2. veebruar 2022

Kohtuotsus (kohtuasi T-399/19)
Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo vs. komisjon
(kaebuse tagasilükkamine)

Üldkohus tühistas komisjoni otsuse, millega lükati tagasi Poola hulgimüüja kaebus

Komisjon rikkus Poola hulgimüüja menetlusõigusi menetluses, milles see otsus vastu võeti

Aastatel 2011–2015 võttis Euroopa Komisjon mitu meetet, et uurida gaasiturgede toimimist Kesk- ja Ida-Euroopas. Muu hulgas algatas ta uurimise Gazprom PJSC ja Gazprom export LLC (edaspidi koos nimetatud „Gazprom“) suhtes seoses gaasitarnetega kaheksasse liikmesriiki, nimelt Bulgaariasse, Tšehhi Vabariiki, Eestisse, Läti, Leetu, Ungarisse, Poolasse ja Slovakkiasse (edaspidi koos „puudutatud riigid“).

22. aprillil 2015 saatis komisjon Gazpromile vastuväiteteatise¹, heites talle ette turgu valitseva seisundi kuritarvitamist seoses gaasi eelneva hulgitarnega puudutatud riikide siseturgudel, eesmärgiga takistada seal gaasi vaba liikumist, ja seetõttu ELTL artikli 102 rikkumist, mis sellise kuritarvitamise keelab.

Vastuväiteteatistes leidis komisjon muu hulgas, et Gazprom seadis oma Poola gaasitarneid sõltuvusse teatavate gaasiedastustaristuga seotud tagatiste saamisest. Need tagatised puudutasid Poola hulgimüüja Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo S.A., st hageja nõusolekut, et Jamali gaasijuhtme Poola lõigul – mis on üks peamisi transiitgaasijuhtmeid Poolas – tugevneb Gazpromi kontroll sellel tehtavate investeeringute haldamise üle (edaspidi „Jamaliga seotud vastuväited“).

24. mai 2018. aasta otsusega² kiitis komisjon heaks ja muutis siduvaks kohustused, mille Gazprom pakkus välja vastuseks komisjoni tõstatatud konkurentsiprobleemidele, ning lõpetas selles juhtumis haldusmenetluse.

Paralleelselt selle menetlusega esitas hageja 9. märtsil 2017 kaebuse, milles ta heitis ette Gazpromi kuritarvitavat tegevust, korrates suurel määral komisjoni poolt vastuväiteteatistes tõstatatud probleeme. See kaebus hõlmas etteheiteid, mille kohaselt seadis Gazprom olukorras, kus hagejal esines aastatel 2009 ja 2010 varustuspuudujääk, täiendava gaasikoguse tarnelepingu sõlmimise sõltuvusse tingimustest, mille abil Gazprom soovis suurendada oma mõju Jamali gaasijuhtme Poola lõigu haldamisel (edaspidi „taristut puudutavaid tingimusi käsitlevad etteheited“). Viimati nimetatud etteheidetes kaevati muu hulgas tegevuse peale, mis sarnanes Jamaliga seotud vastuväidete esemeks oleva tegevusega.

Komisjon teatas 23. jaanuaril 2018 hagejale kirjalikult, et ta kavatseb kaebuse tagasi lükata, ning palus tal esitada oma seisukoht nelja nädala jooksul (edaspidi „tagasilükkamise kavatsuse kiri“). 17. aprilli 2019. aasta otsusega (edaspidi „vaidlustatud otsus“)³ lükkas komisjon hageja kaebuse tagasi.

¹ Komisjoni 7. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 773/2004, mis käsitleb [ELTL] artiklite [101] ja [102] kohaste menetluste teostamist komisjonis (ELT 2004, L 123, lk 18; ELT eriväljaanne 08/03, lk 81) artikli 10 alusel.

² Euroopa Komisjoni 24. mai 2018. aasta otsus C(2018) 3106 (final) Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 102 ja EMP lepingu artiklis 54 sätestatud menetluse kohta (juhtum AT.39816 – eelneva turu gaasitarne Kesk- ja Ida-Euroopas) (ELT 2018, C 258, lk 6). Hageja esitas selle otsuse peale hagi, mille aga Üldkohus 2. veebruari 2022. aasta kohtuotsusega Polskie Górnictwo Naftowe i Gazownictwo vs. komisjon (Gazpromi võetud kohustused), [T-616/18](#) rahuldamata jättis (vt ka pressiteade [nr 21/22](#)).

³ Komisjoni 17. aprilli 2019. aasta otsus C(2019) 3003 (final) kaebuse rahuldamata jätmise kohta (juhtum AT.40497 – Gaasi hinnad Poolas).

Hageja etteheidete läbivaatamisel eristas komisjon kaebuse neid ettehteid, mis vastasid konkurentsiprobleemidele, mida hõlmasid Gazpromi välja pakutud kohustused, ja muid selle kaebuse ettehteid, ning nende teist liiki etteheidete seast lükkas ta muu hulgas tagasi taristut puudutavaid tingimusi käsitlevad ettehteid.

Hageja esitas vaidlustatud otsuse peale tühistamishagi, mille Üldkohtu kaheksas laiendatud koda rahuldas.

Üldkohtu hinnang

Esimesena analüüsis Üldkohus hageja ettehteid, mille kohaselt rikkus komisjon hageja kaebuse uurimiseks algatatud haldusmenetluses tema õigust olla ära kuulatud ja informeeritud.

Sellega seoses meenutas Üldkohus kõigepealt, et määruse nr 773/2004 artikli 7 lõikest 1 tuleneb, et kui komisjon leiab tema käsutuses oleva teabe põhjal, et kaebuse kohaselt tegutsemiseks ei ole piisavalt alust, põhjendab ta oma seisukohta kaebuse esitajale ja näeb ette tähtaja, mille jooksul võib viimane esitada oma kirjalikud seisukohad.

Tagasilükkamise kavatsuse kirjas, mis hagejale selle sätte alusel saadeti, asus komisjon aga muu hulgas seisukohale, et puudub piisav alus taristut puudutavaid tingimusi käsitlevaid ettehteid põhjalikumalt edasi uurida, kuna tõenäosus, et suudetakse tuvastada ELTL artikli 102 rikkumine Gazpromi poolt, on väike. Selline esialgne järeldus tehti kahel põhjusel: nimelt esiteks Urząd Regulacji Energetyki (Poola energiaamet) otsuse tõttu, milles kinnitati Jamali gaasijuhtme Poola lõigu haldur Gaz-System Jamal S.A. sõltumatuks võrguhalduriks (edaspidi „sertifitseerimisotsus“), ja teiseks Poola Vabariigi ja Venemaa Föderatsiooni vaheliste gaasisektori suhete „valitsustevahelise tasandi“ tõttu.

Ent kuigi komisjon viitas vaidlustatud otsuses uuesti sertifitseerimisotsusele kui põhjusele, mis toetas tema seisukohta, et tõenäosus tuvastada rikkumine seoses taristut puudutavaid tingimusi käsitlevate etteheidetega on väike, viitas ta selles ka teisele põhjusele, milleks oli nn riigi tegevusest tulenev erand.

Nii meenutas Üldkohus, et riigi tegevusest tulenev erand, mida tuleb kohaldada kitsalt, võimaldab välistada ELTL artiklite 101 ja 102 kohaldamise konkurentsivastase tegevuse suhtes, kui asjasse puutuvaid ettevõtjaid kohustavad selle tegevusega tegelema riigisisesed õigustloovad aktid või nende aktidega kehtestatud õiguslik raamistik või riigi ametiasutuste möödapääsmatu surve.

Üldkohus täheldas aga, et seda erandit ei ole ühe asjasse puutuva põhjusena välja toodud vaidlustatud otsuse vastuvõtmisele eelnenud tagasilükkamise kavatsuse kirjas. Võttes arvesse riigi tegevusest tuleneva erandi erilist ja vastutusest vabastavat laadi ning seda, et kohtupraktikas ei ole tunnustatud selle kohaldamise võimalust kolmanda riigi sunni korral, oleks komisjon selleks, et anda hagejale võimalus olla kaebuse rahuldamata jätmise põhjuste teemal ära kuulatud, pidanud tagasilükkamise kavatsuse kirjas sõnaselgelt märkima, et tema esialgne hinnang põhines selles asjas nimetatud erandi kohaldatavuse võimalusel. Üldkohtu hinnangul ei saanud komisjon eeldada, et hageja tuletab niisuguse kaudse põhjenduse selle kirja tekstist.

Kuna aga **komisjon jättis selle teabe tagasilükkamise kavatsuse kirjas esitamata, rikkus ta määruse nr 773/2004 artikli 7 lõikes 1 ette nähtud hageja teavitamise kohustust.** Toimikumaterjale arvestades asus Üldkohus ka seisukohale, et kui määruse nr 773/2004 rikkumist toime ei oleks pandud, oleks vaidlustatud otsuse sisu võinud riigi tegevusest tuleneva erandiga seotud põhjenduse osas olla erinev, mistõttu on see rikkumine sellist laadi, mis võib kaasa tuua vaidlustatud otsuse tühistamise.

Kuid see tühistamine on põhjendatud üksnes juhul, kui vaidlustatud otsuses esitatud teine põhjus, mis on seotud sertifitseerimisotsusega, ei põhjenda komisjoni järeldust, et taristut puudutavaid tingimusi käsitlevate etteheidetega seoses on Gazpromi poolt rikkumise toimepanemise tuvastamise tõenäosus väike.

Sellega seoses ja teisena asus Üldkohus esiteks seisukohale, et komisjon ei saanud omistada sellele sertifitseerimisotsusele määravat tähtsust, samas jättes tähelepanuta, et selle otsuse resolutsioon nõudis, et Jamali gaasijuhtme Poola lõigul asuvate gaasi kompressor- ja mõõtmisjaamade käitamine, millega tegeles hageja ja Gazpromi ühiselt kontrollitav äriühing, antakse üle Gaz-Systemile, ja jättes tähelepanuta selle käitamise üleandmata jätmise tausta asjaolud.

Teiseks märkis Üldkohus, et tuginedes sertifitseerimisotsuse kinnitustele ja selles antud hinnangutele seoses Jamali gaasijuhtme Poola lõiku tehtavate investeeringutega, vähendas komisjon kaebuses esitatud etteheidete ulatust, võrdsustades selle vaid vastuväiteteatises esitatud Jamaliga seotud vastuväidete ulatusega, kuigi ette heidetud tegevused olid erinevat laadi ega piirdunud ainult selle investeerimisküsimusega.

Seetõttu tuvastas Üldkohus, et **komisjon oli teinud ilmse hindamisvea, kui ta tugines sertifitseerimisotsusele, et põhjendada oma järeldust, mille kohaselt on vaid väike tõenäosus, et suudetakse tuvastada ELTL artikli 102 rikkumine Gazpromi poolt seoses taristut puudutavaid tingimusi käsitlevate etteheidetega.**

Tulenevalt sellest ilmsest hindamisveast ja eelnevalt tuvastatud määruse nr 773/2004 artikli 7 lõike 1 rikkumisest seoses sellega, et komisjon oli jätnud täitmata kohustuse teavitada hagejat riigi tegevusest tulenevat erandit puudutavast põhjusest, tühistas Üldkohus vaidlustatud otsuse.

MÄRKUS: Üldkohtu lahendi peale võib kahe kuu ja kümne päeva jooksul selle teatavakstegemisest esitada üksnes õigusküsimustes apellatsioonkaebuse Euroopa Kohtule.

MÄRKUS: Tühistamishagiga taotletakse liidu õigusega vastuolus olevate liidu institutsioonide õigusaktide tühistamist. Teatud tingimustel võivad liikmesriigid, Euroopa institutsioonid ja eraõiguslikud isikud esitada Euroopa Kohtule või Üldkohtule tühistamishagi. Kui hagi on põhjendatud, tühistatakse õigusakt. Asjasse puutuv institutsioon peab täitma õiguslõnga, mis õigusakti tühistamisega võib tekkida.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Üldkohtule siduv.

Otsuse [terviktekst](#) on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast.

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127

Kohtuotsuse kuulutamise pildid on kättesaadavad agentuuri [Europe by Satellite](#) kaudu ☎ (+32) 2 2964106